

บทที่ 4 ระเบียบวิธีการศึกษา

4.1 กรอบแนวความคิดในการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าลักษณะต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถนำมาอธิบายความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของผู้ให้กู้ในการนำเงินออกไปลงทุนนั้น มีทั้งลักษณะที่มีอัตราส่วนทางการเงิน และไม่ใช่อัตราส่วนทางการเงิน แต่เนื่องจากลูกค้าที่ศึกษานี้โดยส่วนมากจะเป็นบุคคลธรรมดา ไม่ได้อยู่ในรูปของห้างฯ หรือบริษัทฯ จึงทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเงินเป็นไปได้ยากมาก ประกอบกับพื้นฐานของลูกค้านี้ส่วนมากยังไม่ค่อยเข้าใจเรื่องเหล่านี้เท่าที่ควร และจะปกปิดความจริงไว้ ซึ่งจะทำให้ข้อมูลที่ได้ขาดความถูกต้อง มีผลทำให้การศึกษาบิดเบือนไปจากความเป็นจริง ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้ จึงไม่นำอัตราส่วนทางการเงินมาใช้เป็นตัวแปรในการอธิบาย จากการทบทวนวรรณกรรม และจากประสบการณ์ที่ได้จากการทำงานเกี่ยวกับการให้สินเชื่อเขาซื้อรถยนต์มานานกว่า 20 ปี ทำให้สรุปถึงลักษณะต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อหนี้มีปัญหา สินเชื่อรถยนต์ทางด้านตัวลูกหนี้ จำนวน 13 ลักษณะ ได้แก่ รายได้ (บาท/เดือน) ประสิทธิภาพ (ปี) จำนวนงวดที่ผ่อนชำระ (เดือน) ค่างวด วงเงินให้สินเชื่อ ยอดหนี้คงเหลือ เงินดาวน์ ตำแหน่งงาน สถานภาพสมรส ที่อยู่อาศัยมั่นคงเป็นหลักแหล่ง อายุ อาชีพ ประเภทรถยนต์ที่เช่าซื้อ

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการเลือกตัวอย่าง

4.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจะเป็นข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งจะเก็บจากแฟ้มสินเชื่อรายตัวของลูกหนี้ บริษัทสยามพาณิชย์ลีสซิ่ง จำกัด (มหาชน) สาขาลำปาง ที่มียอดหนี้คงเหลือ ณ 31 มีนาคม 2543

4.2.2 การเลือกตัวอย่าง

เลือกตัวอย่างจากลูกค้าเช่าซื้อ บริษัท สยามพาณิชย์ลีสซิ่ง จำกัด (มหาชน) สาขาลำปาง ที่มียอดหนี้คงเหลือ ณ 31 มีนาคม 2543 จำนวน 3,500 ราย มีลูกหนี้ที่ค้างชำระตั้งแต่ 1 งวด ขึ้นไป (หนี้ไม่ปกติ) จำนวน 850 ราย จะเลือกตัวอย่างแบบ Purposive Sampling เป็นตัวแทนประชากร โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มลูกหนี้ปกติ 100 ราย และกลุ่มลูกหนี้ไม่ปกติ 100 ราย รวมเป็น 200 ราย

4.3 แบบจำลองและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อหนี้มีปัญหาสินเชื่อที่รถยนต์ทางด้านตัวลูกหนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์โดยใช้ probit model ดังนี้

$$\text{โดยที่ } Y = f(X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6, X_7, X_8, X_9, X_{10}, X_{11}, X_{12})$$

$Y = 1$ ลูกหนี้ที่มีปัญหาชำระค่างวดไม่ตรงตามกำหนดเวลา

$Y = 0$ ลูกหนี้ที่มีการชำระตรงกำหนดเป็นลูกหนี้ที่มีคุณภาพดี

$X_1 =$ รายได้ (บาท/เดือน)

$X_2 =$ ประสบการณ์ (ปี)

$X_3 =$ จำนวนงวดที่ผ่อนชำระ (เดือน)

$X_4 =$ จำนวนเงินค่างวด (บาท)

$X_5 =$ วงเงินให้สินเชื่อ (บาท)

$X_6 =$ ยอดหนี้คงเหลือ

$X_7 =$ เงินดาวน์ (ร้อยละของราคารถยนต์)

$X_8 = 1$ ถ้าตำแหน่งอยู่ในระดับสูงหรือผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการ นอกนั้น = 0

$X_9 = 1$ ถ้าสมรสแล้ว นอกนั้น = 0

$X_{10} = 1$ ถ้าที่อยู่อาศัยมั่นคงเป็นหลักแหล่ง นอกนั้น = 0

$X_{11} =$ อายุ (ปี)

$X_{12} = 1$ ถ้าอาชีพรับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ นอกนั้น = 0

รายได้ (X_1) หมายถึง รายได้ของผู้เช่าซื้อและในบางรายจะรวมถึงรายได้ของผู้ที่ร่วมรับผิดชอบในการผ่อนชำระค่างวด มีหน่วยวัดเป็นบาท/เดือน จะแสดงถึงความสามารถของผู้เช่าซื้อในการผ่อนชำระค่างวด กล่าวคือรายได้จะเป็นคุณสมบัติหลักในการพิจารณาสินเชื่อ เนื่องจากรายได้เป็นตัวกำหนดความสามารถในการผ่อนชำระค่างวด ดังนั้นรายได้นี้ยิ่งมากกว่าค่างวดมากเท่าใด ความสามารถในการผ่อนชำระย่อมมีมากขึ้นตามไปด้วย โอกาสที่หนี้จะมีปัญหาจะน้อย

ประสบการณ์ (X_2) หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้เช่าซื้อประกอบอาชีพ มีหน่วยวัดเป็นปี จะแสดงถึงความสามารถในการประกอบอาชีพนั้น ความรู้ความชำนาญ ความมั่นคงในการ

ประกอบอาชีพว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะส่งผลถึงความสามารถในการชำระค่างวด กล่าวคือผู้ที่มีประสบการณ์มาก ๆ มักจะทำงานหรือตัดสินใจได้อย่างรอบคอบมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ทำให้งานหรือธุรกิจที่ทำมีโอกาสล้มเหลวน้อย ดังนั้นความเสียหายจากการให้เช่าซื้อแก่ผู้ที่มีประสบการณ์ในงานหรือธุรกิจมากย่อมจะมีความเสี่ยงต่ำกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า

จำนวนงวดที่ผ่านชำระ (X_2) หมายถึง ระยะเวลาในการผ่อนชำระหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อมีหน่วยวัดเป็นเดือน แสดงถึงความเหมาะสมในการกำหนดจำนวนเงินที่ผ่อนชำระสำหรับผู้เช่าซื้อแต่ละราย รวมถึงความเหมาะสมของประเภทรถยนต์ที่เช่าซื้อด้วย กล่าวคือ รถยนต์ใหม่ ระยะเวลาที่เหมาะสมจะเป็น 12-48 งวด รถยนต์เก่า 12-42 งวด จำนวนงวดที่ชำระ ยิ่งสั้นค่างวดจะสูง จำนวนงวดที่ผ่อนชำระยิ่งยาวค่างวดจะต่ำ ดังนั้นระยะเวลาการผ่อนยาวมากค่างวดต่ำ ความสามารถในการผ่อนชำระจะมีมากกว่า

จำนวนเงินค่างวด (X_3) หมายถึง จำนวนเงินที่ต้องชำระเป็นงวดทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยโดยปกติจะกำหนด 1 งวด ต่อ 1 เดือน มีหน่วยวัดเป็นบาทกล่าวคือ ถ้าจำนวนเงินค่างวดสูง ความสามารถที่จะชำระให้ตรงตามงวดจะมีน้อย โอกาสที่หนี้จะมีปัญหาจะมีสูง แต่ถ้าค่างวดต่ำความสามารถที่จะชำระให้ตรงตามงวดจะมีมาก โอกาสที่หนี้จะมีปัญหามีน้อย

วงเงินให้สินเชื่อ (X_4) หมายถึง วงเงินที่ให้สินเชื่อเช่าซื้อสำหรับรถยนต์แต่ละคันหลังจากหักเงินดาวน์แล้ว มีหน่วยวัดเป็นบาท แสดงถึงภาระของผู้เช่าซื้อที่ต้องรับผิดชอบผ่อนชำระเป็นงวด ๆ ทั้งจำนวนเงินต้นและดอกเบี้ยจนกว่าจะครบตามสัญญา กล่าวคือ ความรับผิดชอบของผู้เช่าซื้อขึ้นอยู่กับวงเงินที่ให้เช่าซื้อ ถ้าให้เช่าซื้อเป็นจำนวนสูงเงินดาวน์ต่ำ จะทำให้ค่างวดที่ต้องผ่อนชำระคืนตามงวดที่ต้องชำระสูง โอกาสที่หนี้จะมีปัญหาย่อมจะมีสูง แต่ถ้าวงเงินให้เช่าซื้อต่ำเงินดาวน์สูงความสามารถในการชำระของผู้เช่าซื้อย่อมมีมาก โอกาสที่หนี้จะมีปัญหาย่อมมีน้อย

ยอดหนี้คงเหลือ (X_5) หมายถึง ยอดหนี้คงเหลือ ณ ปัจจุบันกับบริษัท มีหน่วยวัดเป็นบาท แสดงถึงภาระหนี้ที่ผู้เช่าซื้อยังคงต้องผ่อนชำระคืนกล่าวคือ ความสามารถของผู้เช่าซื้อขึ้นอยู่กับภาระ หนี้คงเหลืออยู่ ถ้าภาระหนี้ที่คงเหลือมีปริมาณสูง ความสามารถที่จะผ่อนชำระจะมีน้อยโอกาสที่หนี้จะมีปัญหาย่อมสูงด้วยเช่นกัน ถ้าภาระหนี้คงเหลือมีปริมาณต่ำความสามารถที่จะผ่อนชำระย่อมมีมากกว่า โอกาสที่หนี้จะมีปัญหาย่อมมีน้อยกว่า

เงินดาวน์ (X_6) หมายถึง จำนวนเงินที่ผู้เช่าซื้อชำระเป็นค่าซื้อรถยนต์ไว้ให้แก่ผู้เช่าซื้อ ณ วันที่ทำสัญญาเช่าซื้อ กำหนดเป็นร้อยละของราคารถยนต์ แสดงถึง ภาระหนี้ที่ผู้เช่าซื้อจะต้องผ่อนชำระในส่วนที่เหลือหลังจากหักเงินดาวน์แล้ว กล่าวคือ ความรับผิดชอบของผู้เช่าซื้อขึ้นอยู่กับ

อยู่กับร้อยละของเงินดาวน์ ถ้าดาวน์สูงวงเงินให้เช่าซื้อจะต่ำ โอกาสที่หนี้จะมีปัญหาจะมีน้อย แต่ ถ้าร้อยละของเงินดาวน์ต่ำ วงเงินให้เช่าซื้อสูง โอกาสที่หนี้จะมีปัญหาจะมีสูง

ตำแหน่งงาน (X_9) หมายถึง ตำแหน่งหน้าที่ในงานที่ทำอยู่ จะแสดงถึงความรับผิดชอบในอาชีพ ซึ่งจะรวมถึงความรับผิดชอบในด้านอื่น ๆ ด้วย กล่าวคือ บุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ กัน ย่อมจะประสบความสำเร็จในอาชีพแตกต่างกันไป คนที่สามารถได้เข้าจนถึงระดับสูงขึ้นไปในแต่ละอาชีพเป็นผู้บริหาร หรือเจ้าของกิจการ ย่อมแสดงถึงความรับผิดชอบสูงในหน้าที่หรือในธุรกิจ ทำให้เกิดการยอมรับและความไว้วางใจที่จะให้เป็นผู้นำ หรือทำให้ธุรกิจมีความเจริญก้าวหน้าตามลำดับ การมีความรับผิดชอบทำให้ประเมินได้ว่าความ รับผิดชอบอื่น ๆ ย่อมสูงตามไปด้วย ดังนั้นผู้ที่ประสบความสำเร็จในด้านหน้าที่การงานหรือธุรกิจ ย่อมจะได้รับความมั่นใจจากสถาบันการเงินว่าจะรับผิดชอบต่อภาระหนี้ที่ได้กู้ยืมไปเป็นอย่างดี เนื่องจากตำแหน่งเป็น ตัวแปรเชิงคุณภาพ การวัดค่าจึงต้องอาศัยตัวแปรหุ่น โดยตำแหน่งที่อยู่ในระดับผู้บริหาร หรือ เจ้าของธุรกิจจะมีค่าเท่ากับ 1 นอกนั้นเท่ากับ 0

สถานภาพสมรส (X_9) หมายถึง สถานะสมรสที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จะแสดงถึงแหล่งที่มาของรายได้ ความสามารถในทางชำระค่างวด ตลอดจนความมั่นคงของ ครอบครัว ซึ่งจะมีผล เกี่ยวเนื่องกับการชำระค่างวด กล่าวคือ ในปัจจุบันสถานภาพสมรสโดยทั่วไปจะแบ่งเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ สมรส โสด หย่า ม่าย สถานภาพสมรส จะเป็นสถานภาพที่มองดูแล้วจะมีความ มั่นคงที่สุด เพราะคู่สมรสในปัจจุบันจะมีรายได้ทั้งคู่ ไม่เหมือนในอดีตที่ผู้หญิงโดยส่วนมากมักจะ ทำหน้าที่เป็นแม่บ้านเพียงอย่างเดียว การมีรายได้ได้มากขึ้นย่อมจะทำให้ความสามารถในการผ่อน ชำระดีขึ้นด้วย นอกจากนั้นการอยู่ร่วมกันของคู่สมรสยังเป็นสิ่งแสดงให้เห็นถึงการมีความรับ รับผิดชอบความห่วงใยต่อครอบครัวและอนาคต ดังนั้นผู้ที่มีครอบครัวมักจะพยายามที่จะสร้าง ครอบครัวให้มีความมั่นคงอยู่เสมอ ทำให้เชื่อได้ว่านอกจากจะมีรายได้ที่สามารถจะผ่อนชำระ ค่างวดได้แล้ว ยังจะมีความรับผิดชอบต่อภาระหนี้เป็นอย่างดีด้วย สำหรับสถานภาพโสด ม่าย และหย่า น่าจะเป็นสถานภาพที่เป็นรอง เนื่องจากมีรายได้เพียงคนเดียว ส่วนในด้านความ รับผิดชอบสถานภาพโสดน่าจะมีความรับผิดชอบน้อยที่สุด เพราะยังไม่มีครอบครัวทำให้ไม่มีภาระที่ต้อง รับผิดชอบส่วน การหย่าร้างนั้น แสดงถึงการผ่านการมีครอบครัวแต่เกิดปัญหาแตกแยกขึ้นภายใน ครอบครัว ย่อมหมายถึงความบกพร่องต่อความรับผิดชอบต่อ สำหรับกรณีนี้ต้องลึกกลงใน รายละเอียดว่าความ บกพร่องเกิดจากใครกันแน่

ที่อยู่อาศัยมั่นคงเป็นหลักแหล่ง (X_{10}) หมายถึง ผู้เช่าซื้อที่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักทรัพย์ ของตนเอง แสดงถึงความมั่นคงเป็นหลักแหล่งโอกาสที่จะโยกย้ายมีน้อย กล่าวถึงผู้เช่าซื้อที่มี

ที่อยู่อาศัยเป็นหลักทรัพย์ของตนเอง ย่อมแสดงถึงการรู้จักแสวงหา การรู้จักถอดอมจนสามารถ เป็น เจ้าของทรัพย์สินได้ และเมื่อมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองมั่นคงแล้วการโยกย้ายเปลี่ยนที่อยู่ก็มีน้อย โอกาสที่หนี้จะมีปัญหาย่อมน้อยตามไปด้วย

อายุ (X_{11}) หมายถึง อายุของผู้เช่าซื้อ มีหน่วยวัดเป็นปี แสดงถึงวุฒิภาวะของผู้เช่าซื้อจะเกี่ยวพันถึงความรับผิดชอบในการชำระค่างวด กล่าวคือผู้เช่าซื้อยิ่งมีอายุมากเท่าใด วุฒิภาวะย่อมเจริญมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งตัววุฒิภาวะจะเป็นสิ่งที่กำหนดความรับผิดชอบ ดังนั้น ความรับผิดชอบย่อมจะมากขึ้นตามไปด้วย สรุปได้ว่า หากผู้กู้มีอายุมากขึ้น ความรับผิดชอบควรจะสูงขึ้น ทำให้เกิดความมั่นใจว่า หากจำนวนเงินเชื่อให้แก่ผู้กู้ที่มีอายุสูงขึ้น ความรับผิดชอบต่อภาระหนี้ย่อมมีมากขึ้น โอกาสที่หนี้จะมีปัญหาจะลดลง

อาชีพ (X_{12}) หมายถึง อาชีพของผู้เช่าซื้อ แสดงถึง ความรู้ ความชำนาญ ความสามารถในการหารายได้ของผู้เช่าซื้อ กล่าวคือ ตัวผู้เช่าซื้อที่มีอาชีพที่มั่นคงได้แก่ รับราชการและรัฐวิสาหกิจ จะมีความสามารถในการหารายได้จากประกอบอาชีพนั้นได้แน่นอน มากกว่าอาชีพอื่น ผู้เช่าซื้อที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจจะมีความสามารถในการชำระค่างวดได้มากกว่า โอกาสที่จะเกิดหนี้มีปัญหาก็จะมีน้อย แต่ถ้าผู้เช่าซื้อที่มีอาชีพไม่มั่นคงโอกาสที่หนี้จะมีปัญหา ย่อมมีสูง